

Välismaa võõrkeel

Peeter Päll

Ehk mäletate, et aastalõpu ERRi „Ärapanijas“ esines muude naljakate tiitrite hulgas „välismaa välisminister“ Sergei Lavrov?

Midagi sarnast tundub olevat, kui vaadelda eesnimesid, mida lastele vahel tahetakse panna. Teadagi, eestlaste eesnimede panemise kombed on üsna tähelepanuväärsed, sest lapsele tahetakse sageli originaalset nime, mida veel kellelgi teisel pole. See pole midagi uut, juba ligi sada aastat tagasi kurdeti Postimehes¹, et eestlased panevad oma lastele veidraid ja sobimatuid nimesid.

Kuidas lahendas „veidrate“ nimede probleemi Eestis 2005. aastal vastu võetud nimeseadus? Teatavasti on veidrus subjektiivne hinnang, mõni nimi on mõnele veider, aga teisele maailma ilusaim. Nii ei saa seadusesse kirjutada, et veidrad nimed pole lubatud. Tõsi, nimi ei tohi olla heade kommetega vastuolus, nii on paljude maade nimeseadustes; lapsele ei saa nimeks panna midagi, mis teda kuidagi alandab või solvab.

Nimeseadus lähenes veidruse piiramisele ortograafiliselt. Ta nimelt ütleb, et eestikeelse isikunime kirjpilt peab vastama eesti õigekirjutuse reeglitele, võõrkeelse isikunime kirjpilt aga asjaomase võõrkeele õigekirjutuse reeglitele (§ 5 lg 2). §-s 7 täpsustatakse, et võõrkeelne eesnimi peab olema teises riigis kasutusel eesnimena.

Praktikas on see lihtsalt öeldes tähendanud seda, et lapsele võib panna mis tahes eestikeelse, ka väljamõeldud nime, kui see vastab eesti õigekirjareeglitele. Kui see nimi sisaldab aga võõrkeelsuse tunnuseid, näiteks tähti *c, q, w, x, y*, siis on ainus nõue see, et nimi peab maailmas olema juba kasutusel. Internet teeb selle tõestamise üldiselt imelihtsaks.

Sellest on mõnele vähe, sest katsetatakse ka ristandvorme, kus osa tähti on selgelt eestipärased (*õ, ä, ö, ü*), osa aga võõrapärased.

¹ Seda ja teist. Eesnimed. – Postimees 16. III 1924.

Kasutades väljamõeldud näiteid (reaalsed näited oleksid delikaatsed isikuandmed), siis kui Õie oleks liiga lihtne või tavaline, pakutakse nimeks Öye. Või Kalevi asemel Calev. Või Galev.

Praeguses nimeseaduses on see „puudus“, et täiesti uut võõrkeelset nime välja mõelda ei lubata. Seega piirab see inimeste eneseväljendamise vabadust, nagu mõni on kurtnud. Et nimeseaduse uuendamine on lähiajal kavas, siis on paras aeg kutsuda avalikkust üles arutlema teemal, kas on mõistlik anda lapsevanemale õigus rikastada oma nimeloominguga „välismaa võõrkeelt“, st keelt, mida maailmas ei tunne ka Interneti otsingumootorid, kuid mis eesti keel kohe kindlasti ei ole.

Postimees 2. II 2019